

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Aanmelding bij de Europese Commissie van alternatieve beleidsmaatregelen in het kader van artikel 7 van de Energie-efficiëntie richtlijn - tweede periode

Samenvatting

Artikel 7 van de Richtlijn 2012/27/EU van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie ("EED"), gewijzigd door Richtlijn 2018/2002, legt aan de lidstaten een verplichting op om cumulatieve besparingen op het eindgebruik van energie te realiseren.

Voor de tweede doelstellingenperiode, die loopt van 2021 tot eind 2030, zal België een aantal beleidsmaatregelen aanmelden bij de Europese Commissie, inclusief een gedetailleerde beschrijving en een raming van de besparingen. De door België te behalen bindende doelstelling over de periode 2021-2030 bedraagt 185.696 GWh finale energie (die tegen eind 2030 moet gerealiseerd worden). Vlaanderen raamt, op basis van de huidige prognoses en berekeningsmethodieken, met de opgesomde beleidsmaatregelen 87 891 GWh bij te dragen tot het behalen van deze doelstelling.

1. ALGEMENE CONTEXT: ARTIKEL 7 VAN DE RICHTLIJN ENERGIE-EFFICIËNTIE

Artikel 7 van Richtlijn 2012/27/EU van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie ("EED"), gewijzigd door Richtlijn 2018/2002, legt aan de lidstaten een bindende verplichting op om cumulatieve besparingen op het eindgebruik van energie te realiseren. De verplichting wordt opgesplitst in verschillende periodes:

- ✓ Een eerste periode¹, die loopt van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2020;
- ✓ Een tweede periode, die loopt van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2030.

Ook na 2030 moeten de lidstaten de besparingsverplichting uit de tweede periode blijven halen in opeenvolgende periodes van 10 jaar, tenzij uit tussentijdse evaluaties door de Europese Commissie

¹ Merk op dat in de eerste periode de doelstelling moest worden berekend op de verkopen aan eindafnemers, niet op het volledige eindenergiegebruik, dat de transportsector buiten beschouwing kon worden gelaten bij de berekening van de doelstelling en dat de aldus bekomen doelstelling nog met 25% verder kon worden gereduceerd door toepassing van één of meerdere opties.

blijkt dat dit niet langer nodig is om de energie-en klimaatdoelstellingen van de Europese Unie voor 2050 te halen.

Deze mededeling heeft betrekking op de tweede periode 2021-2030.

A. DOELSTELLING IN DE TWEEDE PERIODE

In de tweede periode moet elke lidstaat, tegen eind 2030, een cumulatieve besparing bereiken die minstens gelijk is aan jaarlijks nieuwe energiebesparingen ten belope van 0,8% van het gemiddeld jaarlijks eindenergiegebruik over de jaren 2016, 2017 en 2018.

Via de Governance Verordening werd de standaardbron voor de berekening van deze doelstelling vastgelegd, nl. Eurostat en meer specifiek de categorie 'final energy consumption Europe 2020-2030' (code FEC2020-2030). Lidstaten kunnen alternatieve statistische bronnen gebruiken mits toelichting en motivatie van eventuele verschillen in de daaruit voortvloeiende hoeveelheden.

De berekening is cumulatief volgens volgende tabel:

Jaar	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
										0,8
									0,8	0,8
								0,8	0,8	0,8
							0,8	0,8	0,8	0,8
						0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
					0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
				0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
			0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
		0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Totaal te realiseren over de periode 2021-2030 = 55*0,8%										44%

De besparingsdoelstelling mag worden uitgedrukt in finale of primaire energie.

De richtlijn voorziet verschillende alternatieve mogelijkheden voor de berekening van de doelstelling, weliswaar met die voorwaarde dat minstens dezelfde netto hoeveelheid aan nieuwe besparingen op het eindenergiegebruik wordt behaald. Wanneer een lidstaat gebruik maakt van alternatieve berekeningsmethodes, moeten een aantal extra elementen worden aangemeld.

Merk op dat hoewel het jaarlijkse besparingspercentage in de tweede periode lager is dan in de eerste periode (0,8% versus 1,5%) de doelstelling in de tweede periode in realiteit veel hoger is dan in de eerste periode. De doelstelling wordt immers berekend op het volledige eindenergiegebruik, bovendien inclusief de transportsector, en niet langer op de verkopen aan eindafnemers. Daarenboven zijn er in deze tweede periode geen opties om de doelstelling verder te verlagen.

B. DE INVULLING VAN DE BESPARINGSDOELSTELLING IN DE TWEEDE PERIODE

De lidstaten mogen zelf beslissen hoe ze de totaal te behalen hoeveelheid energiebesparing verdelen over de periode 2021-2030.

De lidstaten kunnen verschillende pistes bewandelen om de opgelegde besparingsdoelstelling te realiseren; nl. door:

- ✓ een energie-efficiëntie verplichtingsregeling op te leggen aan energiedistributeurs en/of detailhandelaars in energie (=leveranciers);
- ✓ alternatieve beleidsmaatregelen uit te werken;
- ✓ een combinatie van beide voorgaande opties op te zetten.

Bij het ontwerpen van beleidsmaatregelen om te voldoen aan de verplichtingen moet er ook rekening worden gehouden met de noodzaak energiearmoede te verlichten. Dit door, in redelijkheid, te eisen dat een deel van de voor artikel 7 aangemelde maatregelen, bij voorrang wordt uitgevoerd ten gunste van kwetsbare huishoudens (met inbegrip van huishoudens die door energiearmoede worden getroffen) en, waar van toepassing, ten gunste van sociale huisvesting.

Besparingen moeten worden berekend volgens de principes bepaald in bijlage V van de richtlijn. De belangrijkste principes zijn de volgende:

- ✓ additionaliteit: de besparingen moeten een aanvulling vormen op wat zonder de maatregel zou zijn gebeurd door rekening te houden met tendensen in het energiegebruik, gedragsveranderingen, technologische vooruitgang en veranderingen veroorzaakt door andere maatregelen (op EU of lidstaatniveau);
  - besparingen die voortvloeien uit verplicht EU-recht zijn niet additioneel en kunnen niet worden geclaimd, met uitzondering van besparingen gelinkt aan de renovatie van bestaande gebouwen op voorwaarde dat het materieel belang van de beleidsmaatregel kan worden aangetoond;
  - voor enkele specifieke Richtlijnen en Verordeningen (Ecodesign en emissienormen voor personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen) mogen enkel besparingen worden geclaimd die minimumniveaus overschrijden;
- ✓ maatregelen ter bevordering van kleinschalige hernieuwbare energie op of in gebouwen kunnen worden meegeteld maar enkel indien die resulteren in verifieerbare besparingen op het eindgebruik;
- ✓ besparingen gelinkt aan beleidsmaatregelen die de versnelde vervanging van producten of voertuigen bewerkstelligen kunnen volledig worden geclaimd indien kan worden aangetoond dat de investering gebeurt voor het verstrijken van de gemiddelde verwachte levensduur van het product/voertuig en enkel voor de periode tot het verstrijken van die gemiddelde verwachte levensduur;
- ✓ kwaliteitsnormen voor producten, diensten en installaties moeten worden gehandhaafd of ingevoerd;
- ✓ de levensduur van maatregelen moet worden in rekening gebracht in de berekening, evenals een percentage waarmee het effect van de besparingen met de tijd afneemt.

Bovendien moeten er onafhankelijke meet-, controle- en verificatiesystemen opgezet zijn in het kader waarvan er gedocumenteerde controles worden uitgevoerd op ten minste een statistisch relevant aandeel en representatieve selectie van maatregelen.

Er moet ook over worden gewaakt dat energiebesparingen niet dubbel geteld worden.

Voor alternatieve beleidsmaatregelen legt bijlage V ook nog een aantal criteria vast:

- ✓ De taken van de betrokken partijen moeten worden beschreven;
- ✓ De behaalde/te behalen energiebesparingen moeten op een transparante manier worden vastgesteld;
- ✓ De te behalen energiebesparing mag worden uitgedrukt in finaal of primair energiegebruik;
- ✓ Er moet een jaarverslag worden opgesteld en openbaar gemaakt over de gerealiseerde energiebesparingen en de jaarlijkse tendensen;
- ✓ De besparingen kunnen maar door één partij worden geclaimd;

- ✓ Het moet worden aangetoond dat de activiteiten van de verschillende partijen wezenlijk hebben bijgedragen tot het realiseren van de geclaimde energiebesparingen.

Zowel bijlage V van de EED als bijlage III van de Governance Verordening bepalen een aantal elementen die door de lidstaten moeten worden aangemeld bij de Europese Commissie aangaande artikel 7. De aanmelding bij de Europese Commissie moet gebeuren tegen 25 juni 2020, de omzettingsdeadline voor de energie-efficiëntierichtlijn.

C. MONITORING EN BIJSTURING

Naast heel wat bepalingen omtrent de manier waarop de besparingen in het kader van artikel 7 moeten worden berekend, bevat bijlage V van de richtlijn ook de bepaling dat de resultaten moeten worden gemonitord.

Indien uit deze monitoring onvoldoende voortgang blijkt, moeten bovendien passende maatregelen worden genomen.

De lidstaten zijn verplicht om een eerste keer aan de Europese Commissie te rapporteren in hun geïntegreerd nationaal voortgangsverslag over energie- en klimaat tegen 15 maart 2023, en vervolgens om de 2 jaar.

2. BELGIE IN DE TWEEDE PERIODE

A. DOELSTELLING

Concreet komt de Belgische doelstelling voor de tweede periode (2021-2030) neer op 185.696 GWh finale energie, te realiseren tegen eind 2030, of nog 15.967 ktoe (de verplichte eenheid van rapportering opgelegd door de Europese Commissie), berekend op basis van de Eurostat gegevens, meer bepaald de categorie 'final energy consumption Europe 2020-2030' (code FEC2020-2030). De artikel 7 doelstelling is bindend.

De Belgische doelstelling voor de tweede periode is, zoals in punt 1.A uiteengezet, in absolute termen veel hoger dan in de eerste periode het geval was. De Belgische doelstelling voor de periode 2014-2020 bedraagt 78.603 GWh² finale energie. In de periode 2021-2030, een periode die weliswaar ook enkele jaren langer is dan de eerste, moet met andere woorden meer dan het dubbele bespaard worden. Ten opzichte van de eerste periode zijn daarenboven enkele regels voor het berekenen van de besparingen verstrengd³, net zoals de bepalingen aangaande monitoring en verificatie. Het realiseren van deze bindende doelstelling wordt voor België een hele uitdaging.

---

² Alle gewesten sloten transport uit en maakten gebruik van de mogelijkheid om de doelstelling verder te verlagen met 25%.

³ Onder andere de additionaliteitsvoorwaarden werden in de herziene richtlijn veel scherper geformuleerd.

B. INVULLING

Wat betreft de invulling van deze doelstelling, bereiden de 3 gewesten een bijdrage voor. Binnen het kader van haar eigen bevoegdheden zal de Federale staat bijdragen aan de Belgische doelstelling met begeleidende maatregelen.

Geen van de 3 gewesten opteert ervoor om een verplichtingsregeling in hoofde van leveranciers of distributienetbeheerders in te stellen. Er wordt geopteerd voor de aanmelding van verschillende alternatieve beleidsmaatregelen bij de Europese Commissie.

Er wordt voor gekozen om de doelstelling en de besparingen in finale energie te berekenen.

C. MONITORING

De monitoring van de voortgang van de aangemelde maatregelen ten aanzien van de Belgische doelstelling zal in eerste instantie gebeuren door de verschillende entiteiten. Binnen Enover zullen afspraken worden gemaakt over de rapportering ten aanzien van de Europese Commissie. De richtlijn legt, naast de officiële rapportering die geregeld werd via de Governance Verordening, ook op dat de lidstaten de resultaten jaarlijks openbaar maken.

3. VOORSTEL AANMELDING VLAAMSE BELEIDS- MAATREGELEN

A. WAT WERD VERMELD IN HET VEKP?

In het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030, dat op 9 december 2019 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd, werd al indicatief opgelijst welke maatregelen zouden worden aangemeld en werd een eerste inschatting gemaakt van de verwachte energiebesparingen.

Het ging om

- ✓ De REG-ODV premies voor isolatiemaatregelen (dak-/zoldervloer-, muur-, kelder/vloerisolatie, beglazing) en hernieuwbare energie-installaties (warmtepomp, warmtepompboiler en zonneboiler);
- ✓ De energiebeleidsovereenkomsten, inclusief verlenging en verbreding + drempelverlaging voor een conform verklaard energieplan;
- ✓ De ecologiepremie en de mini-EBO's;
- ✓ De aansluiting op warmtenetten;
- ✓ De optimalisatie van instellingen van verwarmingsketels op aardgas en stookolie;
- ✓ De korting op onroerende voorheffing voor nieuwbouw;
- ✓ Nudging op de factuur;
- ✓ De kilometerheffing voor vrachtwagens.

Samen goed voor een indicatieve bijdrage aan de Belgische doelstelling van 84.062 GWh finale energie.

B. WAT ZAL NU CONCREET WORDEN AANGEMELD?

Sinds de goedkeuring van het Vlaams Energie- en klimaatplan 2021-2030 werden voor de vermelde beleidsmaatregelen detailfiches verder voorbereid en werden de indicatieve besparingsberekeningen verder verfijnd.

Dit leidde tot volgende aanpassingen ten opzichte van het VEKP:

- ✓ De maatregel nudging via informatie op de factuur werd niet weerhouden. De beleidsmaatregel voldoet niet aan de voorwaarde dat de besparingen niet mogen voortvloeien uit de toepassing van verplicht EU-recht. De verplichting om op de factuur vergelijkingen met een gemiddelde genormaliseerde of benchmark-eindafnemer van eenzelfde verbruikerscategorie op te nemen, is opgenomen in richtlijnen 2019/944 (voor elektriciteit en gas) en 2018/2002 (voor warmte);
- ✓ Voor volgende maatregelen gebeurden aanpassingen aan de besparingsberekeningen en prognoses:
  - REG-ODV premies;
  - Restwarmte en warmtenetten;
  - Korting onroerende voorheffing voor nieuwbouw.
- ✓ Een aantal beleidsmaatregelen werd opgesplitst in aparte fiches omdat een bundeling van verschillende types beleidsinstrumenten (regelgevende instrumenten, vrijwillige overeenkomsten en financiële stimuli) in één en dezelfde fiche de leesbaarheid niet ten goede komt:
  - EBO's (inclusief verlenging en verbreding);
  - Normerend kader voor energie-intensieve industrie (drempelverlaging voor een conform verklaard energieplan);
  - Vrijwillige instrumenten met niet-energie-intensieve ondernemingen (mini-EBO's);
  - Ecologiepremie.

Onderstaande tabel vat samen welke fiches zullen worden opgemaakt evenals wat de gecumuleerde verwachte besparingen zullen zijn voor de periode 2021-2030:

periode 2021-2030	in GWh	in ktoe
vrijwillige EBO's energie-intensieve industrie	49 110,15	4 222,71
normerend kader energie-intensieve industrie (drempelverlaging voor een conform verklaard energieplan)	1 749,64	150,442
vrijwillige instrumenten niet energie-intensieve ondernemingen (mini-EBO's)	3 308,04	284,44
Ecologiepremie	376,578	32,38
restwarmte en warmtenetten	6 111,11	525,461
REG ODV isolatiemaatregelen en hernieuwbare energie installaties	14 852,71	1 277,10
optimalisatie instellingen verwarming	3 640,62	313,037
kilometerheffing vrachtwagens	7 875,99	677,213
korting onroerende voorheffing nieuwbouw	866,231	74,482
TOTALE BESPARINGEN IN FINALE ENERGIE (cumul)	87 891,06	7 557,27

Vlaanderen raamt, op basis van de huidige prognoses en berekeningsmethodieken, met de opgesomde beleidsmaatregelen 87 891 GWh bij te dragen tot het behalen van de Belgische doelstelling.

Het Vlaams Energieagentschap heeft, waar nodig in samenwerking met de andere betrokken Vlaamse entiteiten, een berekeningsmethodiek opgesteld waarvan maximale conformiteit met de

voorwaarden van artikel 7 en bijlage V wordt verondersteld. Zowel de tekst van de richtlijn zelf als de begeleidende aanbeveling⁴ voor de verdere interpretatie van de bepalingen geven echter niet op alle punten volledige duidelijkheid. De gehanteerde berekeningsmethodes worden in de detailfiches voor de aanmelding bij de Europese Commissie uiteengezet. De hierboven geraamde besparingen zijn dan ook niet enkel onderhevig aan aannames inzake het toekomstige succes van de beleidsmaatregelen (o.a. prognoses over het aantal dossiers) maar ook onder voorbehoud van de aanvaarding door de Europese Commissie van de gehanteerde berekeningsmethodieken.

Net zoals in de periode 2014-2020 het geval was, moeten de concrete resultaten van de aangemelde beleidsmaatregelen gemonitord worden en moet er bijgestuurd worden indien uit de monitoring onvoldoende voortgang blijkt.

C. VERDER PLAN VAN AANPAK

Het Vlaams Energieagentschap wordt gelast om samen met de andere gewesten en de federale overheid de aanmelding aan de Europese Commissie verder voor te bereiden.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

---

⁴ Aanbeveling van de Commissie (EU) 2019/1658 van 25 september 2019 over de omzetting van de energiebesparingsverplichtingen uit hoofde van de richtlijn energie-efficiëntie- publicatieblad Europese Unie 28 oktober 2019